

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Horizon Jeugdzorg, Locatie Bergse Bos in Rotterdam

Toezicht JeugdzorgPlus

Rapport Bergse Bos in Rotterdam

De hulpaanbieder aan het woord

Op deze punten uit het rapport zijn we trots:

- Een fijne leuke werkplek voor medewerkers, goede cohesie en persoonlijke aandacht.
- Weinig verloop van medewerkers.
- Het implementeren van de veldnormen is op goed niveau uitgevoerd.
- De locatie heeft een kindvriendelijke uitstraling en de units hebben een huiselijke, kindvriendelijke inrichting.
- Tot slot lezen wij erkenning in het rapport dat kinderen van 12 jaar en jonger ook soms gesloten jeugdzorg nodig hebben. Deze erkenning voelen wij ook sterk binnen IHUB en dat is iets waar wij trots op zijn. Wij zijn trots op de zorg die het Bergse Bos biedt voor deze jonge doelgroep.

Met deze punten uit het rapport gaan we aan de slag:

- We herkennen benoemde verbeterpunten, zijn daarin volop in beweging en zullen dit blijven doen. Zo blijven wij onverminderd inzetten op samenwerking met ketenpartners.
- We ontwikkelen verder in 'nee, tenzij – principe' bij vrijheidsbeperkende maatregelen en de verantwoording daarvan gebaseerd op noodzakelijkheid, persoons-beeld, persoonlijk perspectief en/of individuele behandeling;
- Ouderparticipatie is voor ons belangrijk en daarin ontwikkelen we verder, zodat we nog beter in gezamenlijkheid kunnen werken;
- Verbeteren van registreren en evalueren van incidenten;
- Voldoen aan de nieuwe wetgeving rondom kindvriendelijke ruimtes.

Dit hebben wij nodig om te kunnen verbeteren:

- Meer duidelijkheid van de jeugdzorgregio's over het in juni 2023 ingediende Herstel- en Continuïteitsplan, zodat wij SPUK gelden kunnen inzetten onder andere ten behoeve van nieuwe wetgeving rondom kindvriendelijke ruimtes.
- Daarnaast is overeenstemming nodig met de regio en met onze ketenpartners om plekken en hulpvormen te creëren voor onze doelgroep. Alleen in samenwerking met de regio en ketenpartners kunnen we dit ontwikkelen voor alle kinderen die het nodig hebben.

Conclusie van de inspectie

De inspectie concludeert dat Bergse Bos zich inspant om jongeren passende zorg te bieden en het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen verder te verbeteren. Binnen Bergse Bos leeft breed het willen leren en verbeteren op de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen. De inspectie is met name positief over de kleine groepen, de samenwerking met de Bergse Veld school en het scholingsaanbod. Bergse Bos is bij het kunnen bieden van passende zorg en het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen echter ook afhankelijk van externe factoren. Bergse Bos voldoet op een aantal onderdelen niet aan de Veldnormen terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen. De inspectie vraagt om een verbeterplan op de punten waar binnen Bergse Bos verbetering nodig is. Daar waar de samenwerking met de opdrachtgevende gemeenten en ketenpartners nodig is om verbetering te realiseren, wordt van alle partijen een gedeelde verantwoordelijkheid verwacht om te komen tot een passende oplossing geredeneerd vanuit het belang van de jongeren.

1 Inleiding

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd voert toezicht uit naar de ombouw van de JeugdzorgPlus. Als onderdeel van dit toezicht voerde de inspectie in november 2023 toezicht uit bij Horizon Jeugdzorg, locatie Bergse Bos in Rotterdam. In dit rapport staan de uitkomsten van dit toezicht.

Aanleiding: Verbetering is nodig in JeugdzorgPlus voorzieningen

De aanleiding voor het toezicht is de snelle afname van het aantal plaatsingen van jongeren in de gesloten jeugdhulp. De inspectie maakt zich zorgen dat, tijdens maar ook na de ombouw van de JeugdzorgPlus, jeugdigen en gezinnen die complexe problemen hebben, niet tijdig passende hulp (van voldoende kwaliteit) krijgen. Meer informatie over de ombouw van de JeugdzorgPlus en de aanleiding van het toezicht staat nader beschreven in een [toelichting](#) die de inspectie op haar website publiceerde.

Om te bepalen waar het toezicht van de inspectie zich precies op moest richten, voerde de inspectie begin 2023 een eerste verkennend toezicht uit. Zo spraken inspecteurs met 81 jongeren over hun ervaringen met de hulp die zij ontvingen. In deze [publicatie](#) van juli 2023 staan de eerste bevindingen van de inspectie en ook waar de inspectie zich het meeste zorgen om maakt. De inspectie vindt namelijk dat verbetering binnen de JeugdzorgPlus nodig is. In het bijzonder als het gaat om toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen. Uit de gesprekken met jongeren blijkt dat vrijheidsbeperkende maatregelen nog té veel worden toegepast. Andere aandachtspunten zijn het voorkomen van overplaatsingen, de tijdigheid en beschikbaarheid van passende hulp en het organiseren van passend onderwijs/dagbesteding gedurende het verblijf van jongeren in de JeugdzorgPlus.

Door toezichtbezoeken uit te voeren bij alle JeugdzorgPlus instellingen maakt de inspectie inzichtelijk in hoeverre de instellingen op dit moment voldoen aan de veldnormen terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen, en waar de meeste prioriteiten liggen in het verbeteren van de kwaliteit. De veldnormen zijn, vooruitlopend op het in werking treden van de wet rechtspositie gesloten jeugdhulp, door de sector opgesteld en zij hebben zich aan de toepassing hiervan met ingang van 1 juli 2023 gecommitteerd. De inspectie wil instellingen stimuleren om hun eigen veldnormen te hanteren en ontwikkelingen in het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen bevorderen en versnellen. Daarnaast haalt de inspectie tijdens het toezicht informatie op over interne en externe factoren die het toepassen van de veldnormen en het bieden van tijdige en passende hulp en onderwijs/dagbesteding bevorderen of belemmeren, zowel op niveau van de instelling als op regionaal en landelijk niveau.

Nadat de inspectie de vijftien toezichtonderzoeken heeft uitgevoerd bij alle locaties van de JeugdzorgPlus instellingen, stelt zij een overkoepelende rapportage op. Doel hiervan is om rode draden en externe factoren die de ontwikkelingen in de af- en ombouw van de gesloten jeugdzorg

en het terugdringen van vrijheidsbeperking belemmeren te adresseren bij stakeholders op regionaal en landelijk niveau.

Opzet van het onderzoek

Voor het toezicht hanteert de inspectie vijf thema's:

1. Passende hulp en onderwijs/dagbesteding
2. Preventie van vrijheidsbeperking
3. Uitvoering en toetsing van vrijheidsbeperkende maatregelen
4. Evaluatie en reflectie
5. Bestuurlijke organisatie en cultuur van team en organisatie

Voor thema 1 maakt de inspectie gebruik van de thema's 'uitvoering hulp' en 'uitvoering doorlopend & geïntegreerd dagprogramma' uit het Kwaliteitskader JeugdzorgPlus 2.0, maart 2019.

- [Kwaliteitskader-JeugdzorgPlus-2.0.pdf \(jeugdzorgnederland.nl\)](#)

Daarnaast maakt de inspectie voor dit thema gebruik van de definitie van passende hulp zoals gehanteerd vanuit het programma passende hulp.

- [Toezicht op passende jeugdhulp | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd \(igj.nl\)](#)

Voor de thema's 2 t/m 5 maakt de inspectie gebruik van de Veldnormen terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen, oktober 2022

- [JEU-Veldnormen-okt2022-2.pdf \(jeugdzorgnederland.nl\)](#)

De inspectie gebruikt voor dit toezicht verschillende informatiebronnen. De informatie uit deze bronnen wordt met elkaar vergeleken en gewogen. De bronnen die de inspectie voor dit toezicht gebruikt, zijn terug te vinden in de bijlage.

De ombouw van JeugdzorgPlus in regio Zuid West

De vijf jeugdhulpregio's in de regio Zuid West hebben in juni 2021 een bovenregionaal plan 'af- en ombouw gesloten jeugdhulp' opgesteld. De regio heeft samen met de aanbieders Horizon (iHUB) en Schakenbosch en gecertificeerde instellingen (GI) intensief samengewerkt om via het bovenregionaal plan invulling te geven aan de ambities van Zuid West:

- de afbouw van de gesloten bedden naar 100 in 2024;
- de ontwikkeling van verschillende alternatieven om geslotenheid te voorkomen;
- meer kleinschaligere voorzieningen.

In februari 2023 heeft de regio op verzoek van de VNG en het ministerie van VWS een 1ste actualisatie van het plan opgeleverd, dat verder halfjaarlijks geactualiseerd wordt. In het plan wordt verwezen naar uitgangspunten die zijn vastgelegd in het normenkader Zuid West (2022). Een van deze uitgangspunten is 'Geen kind het landsdeel uit; zorg binnen landsdeel organiseren'. Het aantal jongeren met herkomst uit de regio Zuid West dat op 1 januari 2023 was geplaatst bij

een JeugdzorgPlus instelling bedroeg 135 jongeren. Met dit aantal wordt gerekend bij het uitwerken van het toekomstscenario van locaties en de capaciteit van bedden. De uitgangspunten in de actualisatie van het bovenregionale plan van Zuid West zijn als volgt:

- Hybride werken: makkelijker schakelen tussen maatregelen die mogelijk zijn in de gesloten en open jeugdhulp;
- Flexibel werken: geslotenheid meer als onderdeel van een integraal traject;
- 1 of 2 locaties JeugdzorgPlus met onderwijsorganisatie als leidend principe;
- Het aantal jongeren van 12-min dat gesloten is geplaatst, terugdringen naar nul. Daarbij omvorming naar open groepen voor jongeren van 12-min in 2023;
- Maximum capaciteit van 90 bedden JeugdzorgPlus in en voor jongeren uit Zuid West;
- Ambitie om de maximum capaciteit van JeugdzorgPlus bedden verder terug te dringen naar 54 bedden, aangevuld met hybride bedden, per 1-1-2025.

Naast het bovenregionale plan loopt gelijktijdig een traject waarbij het Ministerie van VWS en de Jeugdautoriteit betrokken zijn. Als onderdeel daarvan hebben beide aanbieders in de regio Zuid West medio 2023 een continuïteitsplan opgeleverd waaruit blijkt hoe zij invulling willen en kunnen geven aan de toekomstige jeugdhulp in het landsdeel. Eind oktober 2023 heeft de regio een tweede actualisatie van het regionaal plan aangeleverd. Op deze plannen heeft op het moment van opstellen van het inspectierapport nog geen besluitvorming plaatsgevonden.

Beschrijving locatie Bergse Bos

Bergse Bos is een JeugdzorgPlus locatie van Horizon Jeugdzorg. Bergse Bos staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 81562772. Samen met Altra, de Opvoedpoli en De Nieuwe Kans maakt Horizon onderdeel uit van iHUB. Op de locatie Bergse Bos wordt, naast JeugdzorgPlus, ook open jeugdzorg, ambulante jeugdhulp, Gezin Totaal (gezinsbehandeling met opname) en een my place groep met perspectief biedende plekken geboden. De locatie Bergse Bos ligt in Rotterdam en biedt specialistische hulp aan jongeren van zes tot achttien jaar.

Het toezicht richt zich op de JeugdzorgPlus. Bergse Bos beschikt over twee gesloten behandelgroepen met op iedere groep plek voor zes jongeren in de leeftijd tot en met twaalf jaar. Op de locatie Bergse Bos zijn tevens acht studio's gehuisvest. Deze bieden plek voor jongeren in de leeftijd van 16 tot 18 jaar. Net als binnen de twee gesloten behandelgroepen, kunnen hier jongeren met een machtiging gesloten jeugdhulp worden geplaatst. Op het moment van toezicht was op één van de gesloten behandelgroepen een plek niet bezet. In de studio's, die volledig bezet waren, verbleven tijdens het inspectiebezoek geen jongeren met een rechterlijke machtiging gesloten. Om die reden zijn de studio's in de bevindingen in dit rapport niet verder meegenomen. De locatie beschikt over een school (de Bergse Veld school) en er zijn verschillende speelvoorzieningen, waaronder een zwembad. Ook beschikt Bergse Bos over twee vaktherapeuten en is de Opvoedpoli op de locatie gehuisvest, die diverse vormen van specialistische ggz biedt aan jongeren binnen en buiten de locatie.

Op de groepen en de studio's werken pedagogisch medewerkers met een zorggerelateerd mbo-4 of hbo-diploma. Meerdere medewerkers, waaronder de teamcoach, beschikken over een SKJ-registratie. Aan de groepen en de studio's zijn (vaste) gedragswetenschappers verbonden. Bergse Bos wordt aangestuurd door een locatiemanager en er is een afdelingscoördinator voor de gesloten groepen.

Het aantal jongeren dat op de gesloten behandelgroepen bij Bergse Bos verblijft, is de afgelopen jaren afgebouwd van ongeveer dertig jongeren naar twaalf jongeren. Een voormalige gesloten behandelgroep is overgegaan in een open groep en de capaciteit op de groepen is afgebouwd. De gesloten groepen zaten voorheen achter een hoog afgesloten hek. De gesloten groepen zijn verhuisd naar woningen met een laag hek. Bergse Bos wil de capaciteit van de gesloten groepen verder afbouwen naar één gesloten groep voor jongeren tot en met twaalf jaar.

2 Conclusie

In dit hoofdstuk geeft de inspectie haar conclusies weer. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk beschreven hoe het vervolg van het toezicht eruit zal zien.

Passende hulp

De inspectie concludeert dat de medewerkers van Bergse Bos zich samen met de medewerkers van de Bergse Veld school intensief inzetten om voor iedere jongere een passend en integraal dagprogramma en passende hulp te organiseren. Jeugdigen worden bij Bergse Bos geplaatst terwijl het ontbreekt aan een verklarende analyse. Hierdoor kan de inspectie niet beoordelen in hoeverre de hulp aansluit op de verklarende analyse. Wel bevatten de dossiers een plan voor passende hulp. Bij het kunnen bieden van behandeling aan jongeren ziet de inspectie mogelijkheden tot verbetering in de samenwerking met Wlz-aanbieders. Het is daarbij van belang dat Bergse Bos tijdig herkent wanneer inzet van externe partijen nodig is. Voor jonge jongeren met complexe problematiek is een tekort aan (vervolg)plekken in de regio.

Terugdringen inzet vrijheidsbeperkende maatregelen

De inspectie concludeert dat Bergse Bos zich inspant om het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen verder te verbeteren. Binnen Bergse Bos leeft breed het willen leren en verbeteren op de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen. De inspectie is met name positief over de kleine groepen, de samenwerking met de Bergse Veld school en het scholingsaanbod. Het lukt medewerkers van Bergse Bos om alternatieven voor vrijheidsbeperking in te zetten en geen generieke vrijheidsbeperkende maatregelen toe te passen. De hulpverleningsplannen van de jongeren bevatten alternatieven ter voorkoming van de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen. Bergse Bos voldoet op een aantal onderdelen niet aan de *Veldnormen terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen* en hierop is verbetering nodig. Het gaat om het fysiek juist ingrijpen door alle medewerkers, het duidelijk en navolgbaar vastleggen in de dossiers van (met name) fysiek ingrijpen en het niet plaatsen van jeugdigen onder de 12 jaar op kamer of in de chill-out zonder aanwezigheid van een pedagogisch medewerker. Verder vragen de volgende punten aandacht van Bergse Bos: betrokkenheid van ouders bij het signaleringsplan, inzet van alternatieven voor vrijheidsbeperkende maatregelen als de spanning oploopt en het tijdig en gemotiveerd opnemen van vrijheidsbeperkende maatregelen in het behandelplan. Tot slot voldoet de chill-out bij Bergse Bos niet aan de vereisten voor een veilige kindvriendelijke ruimte.

Randvoorwaarden

De inspectie concludeert dat Bergse Bos bij het kunnen bieden van passende zorg en het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen ook afhankelijk is van externe factoren. De inspectie acht het dan ook van groot belang dat er snel duidelijkheid komt op zowel het continuïteitsplan als het bovenregionaal plan van de regio Zuid West.

Hierbij dient als uitgangspunt te gelden dat er kwalitatief en kwantitatief toereikend en passend hulpaanbod is voor de complexe doelgroep die de JeugdzorgPlus bedient.

Vervolg

In reactie op het conceptrapport heeft Bergse Bos de inspectie laten weten dat zij aan de slag gaat met de genoemde verbeterpunten in het rapport. De inspectie verwacht dat Bergse Bos de verbeterpunten vertaalt in een verbeterplan met concrete maatregelen inclusief termijnen waarbinnen deze maatregelen geïmplementeerd zijn. Dit verbeterplan moet voor 14 maart 2024 aan de inspectie worden verzonden. Het plan wordt getoetst op volledigheid, ambitie en realisme. Waar de samenwerking met opdrachtgevende gemeenten en ketenpartners nodig is in het kunnen voldoen aan de gestelde normen en het bewaken van voldoende beschikbaar passend hulpaanbod in de regio, verwacht de inspectie dat alle partijen een gedeelde verantwoordelijkheid voelen om te komen tot een passende oplossing gereedeneerd vanuit het belang van de jongeren.

De veldnormen bevatten de aankondiging dat deze regelmatig, op basis van de ervaringen, geëvalueerd worden. Gezien de geconstateerde overeenkomsten bij de JeugdzorgPlus instellingen in de registratie en evaluatie van vrijheidsbeperkende maatregelen, roept de inspectie Bergse Bos op om, samen met de overige JeugdzorgPlus aanbieders, tenminste op deze thema's het gesprek te voeren over de ervaringen die zijn opgedaan bij het implementeren van de veldnormen en te bezien of bijstelling van de veldnormen nodig is. Dit met inachtneming van de vereisten die de Wet rechtspositie gesloten jeugdzorg aan de registratie stelt.

Tevens gaat de inspectie in gesprek met een vertegenwoordiging van de gemeenten uit de regio Zuid West over de randvoorwaarden en de inspanningen die nodig zijn om te komen tot een kwalitatief en kwantitatief toereikend en passend hulpaanbod voor de complexe doelgroep die de JeugdzorgPlus bedient.

Op basis van het verbeterplan en de uitkomst van het gesprek met de regio bepaalt de inspectie het vervolg op dit toezichttraject.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het toezicht gepresenteerd, zoals de inspectie deze aantrof op het moment van toezicht. De inspectie beschrijft per thema wat haar bevindingen zijn en licht deze toe. Ook heeft zij aandacht voor de factoren die op de thema's van invloed zijn en beschrijft deze onder de verschillende thema's.

Thema 1: Passende hulp en onderwijs/dagbesteding

Jongeren en hun ouders hebben recht op tijdig passende en ononderbroken hulp en onderwijs/dagbesteding. De inspectie beschrijft bij dit thema of het de organisatie lukt om dit te realiseren en welke factoren een rol spelen indien dit niet lukt.

Onderstaand leest u de bevindingen van de inspectie, wat hierin opvalt en welke factoren van invloed zijn op het betreffende thema.

Thema	
1	Passende hulp en onderwijs/dagbesteding
De inspectie verwacht dat de instelling aan iedere jongere passende hulp en dagbesteding biedt die aansluit op het plan met een verklarende analyse. Tevens verwacht de inspectie dat de hulp bijdraagt aan het afwenden van de onveiligheid/ontwikkelingsbedreiging van de jeugdige en dat het gezin deze hulp tijdig en ononderbroken ontvangt.	

Bevindingen van de inspectie:

Verklarende analyse

In de vooraf opgevraagde informatie over het aantal spoedplaatsingen leest de inspectie dat het aantal plaatsingen van jongeren in crisis hoog ligt. 89% van de plaatsingen bij Bergse Bos in 2023 betreft spoedplaatsingen. In 2022 bedroeg dit percentage zelfs 100%. Een verklarende analyse voorafgaand aan de plaatsing ontbreekt, zo geven de gedragswetenschappers aan. Zij vertellen dat zij achteraf de verklarende analyse maken in de eerste fase van de plaatsing bij Bergse Bos. Ook geven zij aan de verklarende analyse te missen bij de START:AV¹ waar Bergse Bos op pilotbasis mee is gestart. In de dossiers heeft de inspectie geen verklarende analyses teruggevonden. Wel bevatten de dossiers een plan voor passende hulp.

¹ START:AV Short Term Assessment of Risk and Treatability, Adolescenten Versie; is een risicotaxatie-instrument dat ondersteunt bij de inschatting van risicogedrag en het in kaart brengen van de krachten en kwetsbaarheden van de jongere en zijn of haar systeem.

Doorlopend integraal dagprogramma (DID)

In de gesprekken met medewerkers hoort de inspectie dat er een intensieve samenwerking is met het onderwijs en dat er gewerkt wordt met een doorlopend integraal dagprogramma voor alle jongeren. De ambitie is om voor iedere jongere een op maat gemaakt programma te hebben. Uit voorbeelden die in gesprek met pedagogisch medewerkers en een docent van de school zijn genoemd, maakt de inspectie op dat Bergse Bos heel ver gaat in het organiseren van een passend en op maat gemaakt programma voor iedere jongere. De pedagogisch medewerkers en medewerkers van school zijn enthousiast over de nauwe en intensieve samenwerking hierin. Desondanks verneemt de inspectie uit gesprekken met ouders, verwijzers en jongeren dat het Bergse Bos niet voor alle jongeren lukt een doorlopend integraal dagprogramma te ontwikkelen. Voor een aantal van deze jongeren wordt een passend aanbod buiten Bergse Bos gezocht. Door wachtlijsten duurt het echter lang voordat ook zij over een passend dagprogramma beschikken.

Passende hulp

Uit de gesprekken met ouders, verwijzers en medewerkers komt naar voren dat het Bergse Bos lukt om jongeren in eerste instantie een veilige plek te bieden die bijdraagt aan het afwenden van de onveiligheid die vóór plaatsing van de jongeren aanwezig was. Uit de dossiers en gesprekken met jongeren, ouders en verwijzers blijkt dat een deel van de jongeren voor plaatsing op Bergse Bos al op verschillende andere groepen heeft verbleven of ambulante hulp heeft gehad, waarmee het niet is gelukt een ontwikkelingsbedreiging van de jongere af te wenden.

Medewerkers herkennen dat het hen niet lukt om aan alle jongeren passende hulp te bieden. Zij geven aan dat een deel van de jongeren bij Bergse Bos terecht komt doordat een passend hulpaanbod in de regio ontbreekt. Ook kunnen zij bij een gesloten machtiging een opname niet weigeren en moeten zij jongeren opvangen voor wie Bergse Bos eigenlijk niet is bedoeld. De inspectie hoort dit ook terug van ouders en verwijzers. Zo zit er op het moment van toezicht een jongere met een Wlz-indicatie² voor wie geen passende (vervolg)plek beschikbaar is en hoort de inspectie van medewerkers en verwijzers dat er mogelijk nog twee jongeren in aanmerking komen voor een Wlz-indicatie voor wie Bergse Bos niet de meest passende hulpaanbieder is.

“We zijn in deze regio de enige aanbieder met geslotenheid en dus kunnen we moeilijk selecteren wie bij ons past en wie beter ergens anders kan worden geholpen.” medewerker

Uit de gesprekken met medewerkers en gedragswetenschappers blijkt dat Bergse Bos per jongere goed in kaart brengt wat er nodig is en zich ruimschoots inzet om voor alle jongeren een passend hulpaanbod te doen. Door de aanwezigheid van twee vaktherapeuten en voorrang bij de Opvoedpoli voor jongeren die op de locatie verblijven, heeft Bergse Bos een groot therapie- en behandelaanbod beschikbaar dat veelal direct kan starten, zo geven de gedragswetenschappers aan. Alleen voor psychomotorische therapie (PMT) en beeldende therapie zijn wachtlijsten, maar voor dramatherapie is volgens hen volop plek.

² Wlz: Wet langdurige Zorg

Uit dossieronderzoek en gesprekken met ouders en verwijzers van verschillende jongeren haalt de inspectie echter op dat Bergse Bos in sommige situaties niet tijdig erkent dat zij de hulp niet zelf kan bieden, waardoor het inzetten van de juiste externe hulp te laat of niet gebeurt. Als voorbeeld hoort de inspectie van een jeugdige die intensieve hulp nodig heeft bij zelfverzorging en hygiëne. Bergse Bos kan deze hulp niet bieden, maar zet hierop geen extra zorg in.

Vervolgplekken

Uit de gesprekken met jongeren en medewerkers blijkt dat verschillende jongeren al meerdere jaren bij Bergse Bos verblijven. Het management van Bergse Bos geeft bij de inspectie aan dat zij wil voorkomen dat deze jongeren 'rondgepompt' worden door het jeugdhulplandschap en een jongere pas laten uitstromen als er een goede vervolgplek gevonden is. In gesprekken met gedragswetenschappers en verwijzers komt naar voren dat er in de regio onvoldoende passende vervolgplekken beschikbaar zijn en mogelijke vervolgplekken schrikken van de heftigheid van de problematiek waardoor zij een plaatsing niet aandurven. Gevolg is dat jongeren soms buiten de regio moeten uitstromen terwijl het gezien hun jonge leeftijd wenselijk is om dichterbij huis te blijven.

Conclusie en verbeterpunten:

De inspectie is positief over de inzet van Bergse Bos en de Bergse Veld school om voor iedere jongere een passend en integraal dagprogramma en passende hulp te organiseren. De inspectie kan niet beoordelen in hoeverre de hulp aansluit op de verklarende analyse, omdat deze voor de meeste jongeren ontbreekt.

De inspectie concludeert daarnaast dat op de volgende knelpunten bij Bergse Bos verbetering nodig is om een integraal dagprogramma en passende hulp daadwerkelijk uit te voeren:

- Tijdig erkennen wanneer het Bergse Bos niet lukt om zelf een passend dagprogramma en/of hulp aan de jongere te bieden en waar inzet van externe partijen nodig is om dit vervolgens ook tijdig in te zetten.

De inspectie ziet daarnaast de volgende verbeterpunten voor Bergse Bos in samenwerking met de opdrachtgevende gemeenten en ketenpartners:

- Het ontbreken van een verklarende analyse voorafgaand aan de plaatsing (wat onder andere samenhangt met de grote hoeveelheid spoedplaatsingen).
- Een tekort aan passende (vervolg)plekken voor jonge jongeren met complexe problematiek.
- Verbetering in de samenwerking met Wlz-aanbieders.

Thema 2: Preventie van vrijheidsbeperking

In dit thema kijkt de inspectie naar wat de hulpaanbieder doet om de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen te voorkomen, waarbij het belangrijk is dat preventie plaatsvindt voor, tijdens en na opname van jongeren in de JeugdzorgPlus.

Onderstaand leest u de bevindingen van de inspectie, wat hierin opvalt en welke factoren van invloed zijn op dit thema.

Thema	
2	Preventie van vrijheidsbeperking
<p>De inspectie verwacht dat de instelling al het mogelijke probeert om vrijheidsbeperking van een jongere te voorkomen door voorafgaand aan de plaatsing opties ter voorkoming van gedwongen plaatsing af te wegen en een jongere niet buiten kantoortijden op te nemen, m.u.v. acute crisis. Daarnaast verwacht de inspectie dat jeugdzorgwerkers met jongere en ouders signaleringsplannen opstellen en alternatieve interventies inzetten en deze opnemen in het hulpverleningsplan ter voorkoming van vrijheidsbeperking. Tot slot verwacht de inspectie dat jongeren bij binnenkomst geïnformeerd worden over de huisregels, klachtenregeling en vertrouwenspersoon.</p>	

Bevindingen van de inspectie:

Plaatsing

In gesprek met de gedragswetenschappers hoort de inspectie dat het streven van Bergse Bos is om een plaatsing zo zorgvuldig mogelijk te doen door een jongere voornamelijk binnen kantoortijden op te nemen en voor iedere plaatsing de tijd te nemen, ook al betreft het hoofdzakelijk spoedplaatsingen. Ook probeert Bergse Bos voor het aanvragen van de rechterlijke machtiging gesloten jeugdhulp al in contact te komen met de jeugdbeschermer van de jongere.

De gedragswetenschappers geven aan dat bij het merendeel van plaatsingen een vertrouwenspersoon van de jongere aanwezig is. Zij vertellen te participeren in verschillende afstemmingsoverleggen, experttafels en zorgbemiddelingstafels, waarin zij ook meedenken over alternatieven voor gesloten plaatsing.

Uit de gesprekken met jongeren en hun ouders en verwijzers maakt de inspectie op dat er voor hen op het moment van plaatsing geen andere optie was dan een gesloten plaatsing.

Informereren jongeren

De inspectie heeft voorafgaand aan het bezoek het zogeheten Welkomstboekje ontvangen dat jongeren bij binnenkomst op de behandelgroep ontvangen. Het Welkomstboekje legt positief geformuleerd en in begrijpelijke taal uit welke regels er gelden op Bergse Bos. Uit de gesprekken met jongeren en hun ouders blijkt dat zij over het algemeen goed geïnformeerd zijn over de

huisregels en informatie over de klachtenregeling en Jeugdstem. Jongeren benoemen daarbij de vertrouwenspersoon en de klachtenbrievenbus die op de groepen hangt. Uit gesprekken met medewerkers blijkt dat zij bij binnenkomst van een jongere in eerste instantie aandacht besteden aan het creëren van veiligheid en aandacht voor de jongere waarbij zij kijken naar een goed moment om de huisregels met de jongere te bespreken.

Signaleringsplan

In de gesprekken met pedagogisch medewerkers en gedragswetenschappers hoort de inspectie dat Bergse Bos voor alle jongeren werkt met signaleringsplannen. Hoewel de jongeren de term 'signaleringsplan' niet lijken te kennen, zijn zij op de hoogte van de afspraken die met hen zijn gemaakt en geven ouders aan deze plannen voor hun kind wel te kennen. Het wisselt in hoeverre ouders bij het opstellen van het signaleringsplan betrokken zijn. Niet voor alle jongeren ziet de inspectie de signaleringsplannen terug in de dossiers. Waar deze er wel zijn, ziet de inspectie dat hierin duidelijk is opgenomen hoe er met de jongeren moet worden omgegaan op de groep maar ook thuis.

"Het signaleringsplan van de jongere beschrijft wat helpt bij spanningsopbouw. Het plan is vanuit de ik-vorm geschreven in heldere korte zinnen zoals 'ik wil een time-out', 'ik wil bellen'." *inspecteur*

Alternatieve interventies

Om de inzet van vrijheidsbeperking te voorkomen, ziet de inspectie in signaleringsplannen en hulpverleningsplannen dat alternatieve interventies zijn opgenomen. De inspectie hoort in gesprekken met jongeren en ouders dat alternatieven met hen besproken zijn. Medewerkers geven aan dat zij, door relatief veel personeel, ook ruimte hebben om deze alternatieven in te zetten. Als voorbeelden noemen de pedagogisch medewerkers dat zij met een jongere naar buiten kunnen, naar de gymzaal of naar het bos. Zodra een jongere in 'rood' komt, ziet de inspectie in de signaleringsplannen en hulpverleningsplannen echter weinig tot geen alternatieven beschreven en volgt direct ingrijpen. Dit hoort de inspectie ook terug in de gesprekken met jongeren en hun ouders.

Vrijheidsbeperkende maatregelen opgenomen in dossier

Pedagogisch medewerkers en gedragswetenschappers geven aan dat de vrijheidsbeperkende maatregelen die zij mogen toepassen, besproken zijn met ouders en jongere en zijn opgenomen in het perspectiefplan. De gedragswetenschappers plaatsen hierbij de kanttekening dat zij bij een spoedopname uit veiligheidsoverweging soms wat (te) hoog inzetten voor wat betreft de maatregelen die zij opnemen in het plan. Zij vertellen dat binnen tien dagen na plaatsing er een startgesprek met alle betrokkenen plaatsvindt, waarbij bijstelling van de opgenomen maatregelen in het plan kan plaatsvinden.

Uit de gesprekken met jongeren en hun ouders blijkt dat zij op de hoogte zijn van welke vrijheidsbeperkende maatregelen in hun dossier staan en daarmee toegepast mogen worden.

In de dossiers heeft de inspectie gezien dat vrijheidsbeperkende maatregelen in de plannen zijn opgenomen. Voor een aantal jongeren betrof dit dezelfde maatregelen. Een motivatie waarom de inzet van de vrijheidsbeperkende maatregel noodzakelijk is en past bij het persoonsbeeld, het persoonlijk perspectief en/of de individuele behandeling van de betreffende jongere heeft de inspectie niet aangetroffen.

Conclusie en verbeterpunten:

De inspectie concludeert dat Bergse Bos poogt om gesloten plaatsingen en spoedplaatsingen te voorkomen door te participeren in verschillende overleggen. Desondanks worden bij Bergse Bos vrijwel alle jongeren met een spoedmachtiging geplaatst.

Ook concludeert de inspectie dat de signalerings- en hulpverleningsplannen alternatieven bevatten ter voorkoming van de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen.

De inspectie concludeert daarnaast dat op onderstaande punten nog verbetering nodig is:

- Het betrekken van ouders bij het vormgeven van het signaleringsplan. Ouders zijn namelijk een belangrijke bron wanneer het om het functioneren van de jongere gaat.
- Aandacht voor de inzet van alternatieven wanneer een jongere in 'rood' komt.
- Vanaf de start van de plaatsing in de behandelplannen de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen opnemen vanuit het 'nee, tenzij' principe en dit, indien nodig, later uitbreiden in plaats van vrijheidsbeperkende maatregelen ruim opnemen in het plan en gaandeweg afbouwen.
- Het opnemen van een motivatie bij de opgenomen vrijheidsbeperkende maatregelen in de plannen vanuit noodzakelijkheid, het persoonsbeeld, het persoonlijk perspectief en/of de individuele behandeling van de jongere.

De inspectie concludeert dat bij Bergse Bos in samenwerking met ketenpartners verbetering nodig is op het volgende punt:

- Terugdringen van het aantal spoedplaatsingen (en plaatsingen buiten kantoortijden).

Thema 3: Uitvoering en toetsing van vrijheidsbeperkende maatregelen

Het uitgangspunt bij de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen moet zijn: 'Nee, tenzij'. Dat is waar de inspectie in dit thema naar kijkt. De inspectie kijkt ook of de hulpaanbieder, als vrijheidsbeperkende maatregelen wel worden ingezet, voldoet aan bepaalde voorwaarden en of belangrijke rechtsbeginselen in acht worden genomen.

Onderstaand leest u de bevindingen van de inspectie, wat hierin opvalt en welke factoren van invloed zijn op dit thema.

Thema	
3	Uitvoering en toetsing van vrijheidsbeperkende maatregelen
De inspectie verwacht dat de instelling bij de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen uitgaat van het 'nee, tenzij' principe waarbij vrijheidsbeperking alleen wordt ingezet nadat alternatieven zijn geprobeerd, de toepassing multidisciplinair is afgewogen en proportioneel is. Ook verwacht de inspectie dat de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen overeenkomstig de daar bijbehorende instructies verloopt.	

Bevindingen van de inspectie:

Gedragswetenschappers geven aan dat de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen door pedagogisch medewerkers gebeurt binnen de kaders die zij als gedragswetenschappers vooraf per jongere hebben afgesproken. Hierbij gaat Bergse Bos uit van zo min mogelijk inzet van vrijheidsbeperking en het meebewegen bij wat de jongere nodig heeft, zo geeft het management aan.

Pedagogisch medewerkers vertellen dat het inzetten van vrijheidsbeperkende maatregelen veel minder voorkomt dan vroeger. Ze zijn beter in staat om te de-escaleren en situaties waarbij de spanning oploopt te verplaatsen. Zij geven aan dat er eerst nog veel andere stappen te zetten zijn voordat zij een vrijheidsbeperkende maatregel hoeven in te zetten. Als voorbeeld vertelt een pedagogisch medewerker over een jongere die voorheen zes tot zeven escalaties per dag had en er nu nog een per maand heeft door inzet van één op één begeleiding.

Uit de gesprekken met ouders en jeugdigen en inzage in de dossiers hoort en leest de inspectie over de inzet van alternatieve interventies een verschil tussen vaste medewerkers en tijdelijke (inval)krachten. Waar vaste krachten regelmatig alternatieven inzetten, grijpen tijdelijke krachten vaker direct naar vrijheidsbeperkende maatregelen zoals vastpakken en vasthouden en slaan zij de inzet van een alternatieve interventie over.

“Zit de hele groep vol, dan is het belangrijk om óf de groep weg te halen óf je haalt het kind weg. Je wilt niet traumatiserend optreden. Er zijn risico’s op trauma’s voor zowel het kind zelf als voor de kinderen in de groep.”

Pedagogisch medewerker

Uit de gesprekken met jongeren en het dossieronderzoek haalt de inspectie enkele voorbeelden van vastpakken en vasthouden waarbij onvoldoende navolgbaar is dat hierbij sprake was van acute onveiligheid. Ook hoort de inspectie terug dat een jongere letsel heeft opgelopen als gevolg van onjuist fysiek ingrijpen door een pedagogisch medewerker. Het management van Bergse Bos is van de gebeurtenis op de hoogte en is hierover in contact met de betreffende medewerker.

Chill-out plek

Voor wat betreft kamerplaatsingen heeft de inspectie uit de gesprekken met zowel jongeren als pedagogisch medewerkers opgehaald dat deze nauwelijks plaatsvinden. Wanneer er sprake is dat een jongere naar zijn kamer wordt gestuurd, gaat de deur niet op slot. De jongeren kunnen van binnenuit hun deur dicht draaien en openen.

Uit gesprekken en dossieronderzoek blijkt dat in de meeste gevallen gebruik wordt gemaakt van een chill-out plek die aanwezig is op beide groepen. Hier kan een jongere vrijwillig heen of door een pedagogisch medewerker naar toe worden gestuurd of gebracht. De chill-out heeft een deur met een kijkgaatje erin en kan niet op slot.

Pedagogisch medewerkers geven aan dat hun kantoor vlakbij zit en dat er altijd een medewerker in de buurt is die via het kijkgaatje toezicht houdt. Jongeren vertellen dat de deur soms van buitenaf wordt dichtgehouden door medewerkers om te voorkomen dat een jongere de ruimte verlaat. De inspectie heeft de chill-out op een van de groepen tijdens de rondleiding gezien en constateert dat deze ruimte niet voldoet aan de eisen uit de nieuwe wetgeving.

Uit alle gesprekken komt naar voren dat cameratoezicht en urinecontroles niet plaatsvinden bij de jongeren op Bergse Bos. Controle aan lichaam en kleding kan volgens pedagogisch medewerkers een heel enkele keer voorkomen, bijvoorbeeld wanneer een jongere verdacht wordt van (winkel)diefstal. Hierbij geven de pedagogisch medewerkers aan dat het in zo’n situatie vaak al voldoende is om aan de jongere te vragen of deze iets heeft om in te leveren.

Voor sommige jongeren is sprake van toezicht bij bezoek en/of beperking in het gebruik van telefoon en sociale media. De tijden waarop een jongere van de Wifi gebruik mag maken, wordt in de teamvergadering besproken en na overleg met ouder(s) besloten.

Uit de gesprekken met pedagogisch medewerkers en jongeren maakt de inspectie op dat er vaste momenten zijn waarop jongeren mogen bellen maar dat hier flexibel mee wordt opgegaan. Zo mag een jongere altijd bellen wanneer deze jongere dat nodig heeft.

Jongeren geven in gesprek met de inspectie aan dat de tijd die zij van een tablet en/of telefoon gebruik mogen maken voldoende is en geen behoefte hebben aan meer.

Conclusie en verbeterpunten:

De inspectie concludeert dat Bergse Bos er in slaagt om bij jongeren alternatieven voor vrijheidsbeperking in te zetten. De inspectie vindt het positief dat er bij Bergse Bos geen sprake is van inzet van generieke vrijheidsbeperkende maatregelen.

De inspectie concludeert daarnaast dat Bergse Bos op onderstaande punten niet aan de *Veldnormen terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen* voldoet en dus verbetering nodig is:

- De noodzaak tot inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen, met name bij fysiek ingrijpen, is niet altijd duidelijk voor de jongeren en niet navolgbaar vastgelegd in de dossiers.
- Het fysiek op een juiste wijze ingrijpen door alle medewerkers.
- Een plaatsing op kamer of in de chill-out zonder aanwezigheid van een pedagogisch medewerker is niet conform de veldnormen die stelt dat afzondering nooit plaats vindt bij jeugdigen onder de 12 jaar.
- De chill-out bij Bergse Bos voldoet niet aan de vereisten voor een veilige kindvriendelijke ruimte.

Thema 4: Evaluatie en reflectie

In dit thema kijkt de inspectie naar wat de hulpaanbieder en de medewerkers doen om op passende wijze te leren van de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen, om dit uiteindelijk af te kunnen laten nemen.

Onderstaand leest u de bevindingen van de inspectie, wat hierin opvalt en welke factoren van invloed zijn op dit thema.

Thema	
4	Evaluatie en reflectie
De inspectie verwacht dat er na inzet van een vrijheidsbeperkende maatregel altijd een evaluatie plaatsvindt met jongere, ouders/verzorgers en medewerkers om van te leren en ter vermindering van stress en trauma. Ook verwacht de inspectie dat het signaleringsplan na iedere incident met de jongere wordt besproken en geëvalueerd. Tot slot verwacht de inspectie dat de instelling het inzetten van alle vrijheidsbeperkende maatregelen registreert en analyseert op zowel jongere- team- als organisatieniveau om op de inzet en het beleid van vrijheidsbeperking te kunnen reflecteren en deze (verder) terug te dringen.	

Bevindingen van de inspectie:

Evalueren van vrijheidsbeperkende maatregelen

Van de jongeren hoort de inspectie dat na de inzet van een vrijheidsbeperkende maatregel er een evaluatiegesprek plaatsvindt. Ook van pedagogisch medewerkers hoort de inspectie terug dat zij met jongeren herstelgesprekken voeren na afloop van een incident. Een jongere gaf aan niet altijd zin te hebben om te praten over wat er is gebeurd wanneer de pedagogisch medewerker hierover in gesprek wil.

Ouders vertellen in de meeste gevallen wel geïnformeerd te worden wanneer er zich een incident heeft voorgedaan, maar bij de evaluatie hiervan niet betrokken te worden.

Uit het dossieronderzoek maakt de inspectie op dat er na inzet van iedere vrijheidsbeperkende maatregel een evaluatie volgt, de inhoud van de evaluatie treft de inspectie niet in alle dossiers aan. In de dossiers waarin de evaluaties wel zitten, valt het de inspectie op dat het evalueren enkel gericht is op het gedrag van de jongere dat aanleiding gaf tot de inzet van een vrijheidsbeperkende maatregel. Evaluatie op het handelen van de pedagogisch medewerker en of inzet van een andere interventie mogelijk was, treft de inspectie niet aan. Dat het signaleringsplan met de jongere na ieder incident besproken en geëvalueerd wordt, heeft de inspectie in geen van de dossiers terug gezien of in de gesprekken teruggehoord.

Registratie en analyse vrijheidsbeperkende maatregelen

Pedagogisch medewerkers vertellen dat zij incidenten in het dossier van de jongere registreren via een incidentenmelding. Hierin nemen zij op welke vrijheidsbeperkende maatregelen zijn ingezet. De inspectie ziet dit ook terug in de dossiers. De gedragswetenschapper ontvangt van deze registratie een melding.

In het gesprek met het management hoort de inspectie dat de bereidwilligheid tot registratie door de tijd die dit kost laag is, maar dat registratie wel gebeurt. De afdelingscoördinator kijkt samen met de gedragswetenschapper de incidentenregistraties en de gedragswetenschapper bespreekt de registratie ook met de mentor van de jongere. Dit kan leiden tot een evaluatie van het perspectiefplan of aanpassing van het signaleringsplan van de jongere. Het management geeft daarnaast aan dat er één keer in de twee weken een teamvergadering is waarin incidenten ook worden besproken. Eens per twee of drie weken is er een multidisciplinair overleg waar de jongere en ouder(s) soms ook een uitnodiging voor ontvangen. In dit overleg bespreekt de gedragswetenschapper met de mentor en de leerkracht de voortgang van de jongere en wordt besproken of de ingezette vrijheidsbeperkende maatregelen afgebouwd kunnen worden.

Organisatie-brede reflectie op het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen

Het management geeft aan dat Bergse Bos in juli van dit jaar een nieuwe tool in gebruik heeft genomen waarmee zij informatie genereren voor de kwartaalrapportage en de kwartaalevaluatie, onder andere over de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen. Op dit moment bespreken zij de cijfers alleen in het managementteam, het is de bedoeling dat deze in de toekomst ook in de teams

besproken worden. Omdat de tool pas recent in gebruik is genomen, zijn hierin nog geen trends zichtbaar. Het management vertelt daarnaast onlangs te zijn gestart met een VBM-commissie om een leercyclus op gang te brengen en organisatie-breed te reflecteren op ingezette vrijheidsbeperkende maatregelen en het terugdringen hiervan. Zij geven aan nog zoekende te zijn in hoe ze dit gaan aanpakken. In oktober is de eerste bijeenkomst geweest waarbij een gedragswetenschapper, pedagogisch medewerker, afdelingscoördinator en een terreincoach aanwezig waren. Idee is om met elkaar casussen uit te wisselen, succesverhalen op te schrijven en de veldnormen verder uit te diepen.

“We zijn zoekende naar waar opvoeden eindigt en vrijheidsbeperving begint. Dat grijze gebied willen we in de VBM-commissie bespreken. En wat is een huisregel in relatie tot vrijheidsbeperving?” *management*

Uit het gesprek met het management komt verder naar voren dat de locatie er bewust voor kiest om het onderwerp vrijheidsbeperkende maatregelen regelmatig en in verschillende besprekingen aan bod te laten komen, zoals bij kwartaalbijeenkomsten, intervisie en medewerkersbijeenkomsten. Doel hiervan is om met elkaar te reflecteren en meer bewustwording te bereiken.

Wederzijdse consultatie

Het management geeft aan dat er binnen Bergse Bos nog geen consultatie vanuit een andere JeugdzorgPlus-instelling heeft plaatsgevonden. iHUB is als aanbieder wel gekoppeld aan een andere JeugdzorgPlus aanbieder, de contacten met deze aanbieder verlopen via een andere locatie van iHUB. Daarnaast vertelt het management van Bergse Bos wel deel te nemen aan ‘Ik laat je niet alleen’.

Conclusie en verbeterpunten:

De inspectie vindt het positief dat Bergse Bos onder andere met een management tool en een VBM-commissie investeert in het leren en verbeteren op de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen en het onderwerp VBM tijdens verschillende bijeenkomsten aan bod laat komen met het doel hierop te reflecteren en meer bewustwording te creëren.

De inspectie concludeert daarnaast dat Bergse Bos op de volgende punten niet aan de *Veldnormen terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen* voldoet en dus verbetering nodig is:

- Het betrekken van ouders bij de evaluatie van incidenten.
- Het bespreken en evalueren van het signaleringsplan met de jongere na ieder incident.
- De registraties van ingezette vrijheidsbeperkende maatregelen gebruiken om ook op team- en organisatieniveau op de inzet en het beleid van vrijheidsbeperving te reflecteren en deze (verder) terug te dringen.

Thema 5: Bestuurlijke organisatie en cultuur van team en organisatie

Het is belangrijk dat het bestuur van de hulpaanbieder zorgt voor de randvoorwaarden waaronder medewerkers kunnen werken aan het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen. In dit thema kijkt de inspectie hiernaar.

Onderstaand leest u de bevindingen van de inspectie, wat hierin opvalt en welke factoren van invloed zijn op dit thema.

Thema	
5	Bestuurlijke organisatie en cultuur van team en organisatie
De inspectie verwacht dat de directie leiderschap en urgentie toont gericht op voortdurende verbetering en het creëren van voorwaarden waaronder scholing, stabiele en passende personeelsformatie en een maximale groepsgrootte van 4 tot 6 jongeren waardoor medewerkers kunnen werken aan het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen.	

Bevindingen van de inspectie:

Visie

Uit de gesprekken met het management, gedragswetenschappers en pedagogisch medewerkers komt naar voren dat Bergse Bos zich inzet om voor jongeren en ouders een positief leefklimaat neer te zetten, waarbij zij uitgaat van de behoefte van de jongere. Medewerkers proberen zoveel als mogelijk mee te bewegen met wat de jongere nodig heeft. Deze visie komt ook terug in de wijze waarop de samenwerking gevonden wordt met het onderwijs.

Uit de gesprekken blijkt dat er sprake is van een intensieve samenwerking, waarbij de schooldirecteur aansluit bij de vergaderingen van het MT, medewerkers van school samen met zorgmedewerkers de trainingen relationele veiligheid volgen en gebruik wordt gemaakt van elkaars locaties. Insteek hierbij is volgens de geïnterviewden om zo weinig mogelijk vrijheidsbeperking in te zetten vanuit de gedachte dat een jongere zich zo vrij mogelijk moet kunnen bewegen en uiteindelijk weer terug de maatschappij in gaat.

Deskundigheidsbevordering

Uit de gesprekken met management en pedagogisch medewerkers haalt de inspectie op dat Bergse Bos investeert in deskundig personeel door het bieden van scholing op het gebied van de-escalerend handelen en voorkomen van inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen. De training wordt maandelijks aangeboden, afgesloten met een certificaat en door alle medewerkers jaarlijks herhaald. Op het moment van toezicht is nog niet iedereen geschoold in de nieuwste methodiek waarvan de trainingen in juli 2023 zijn gestart.

Onderdeel van de training is ook het leren om veilig fysiek in te grijpen. Pedagogisch medewerkers zijn positief over het brede scholingsaanbod en dat niet alleen zij, maar ook de medewerkers van school, de trainingen volgen. Daarnaast geven gedragswetenschappers aan dat er binnen de MDO's aan pedagogisch medewerkers ondersteuning geboden wordt en aandacht is voor bewustzijn en reflectie. De leraren op school volgen intervisie.

Ondanks het brede aanbod aan trainingen hoort de inspectie van jongeren over een pedagogisch medewerker die niet op de juiste wijze fysiek ingrijpt. Dit leest de inspectie ook terug in de dossiers van de betreffende jongeren. Uit het gesprek hierover met het management blijkt dit bij hen onder de aandacht te zijn.

Formatie en groepsgrootte

Uit gesprekken met management en pedagogisch medewerkers komt naar voren dat op één van de groepen een stabiel team zit met medewerkers waarvan sommigen al achttien jaar in dienst zijn. Het andere team bestaat uit relatief nieuwe collega's met een senior pedagogisch medewerker die er al langer werkt. Het management benoemt dat bij nieuwe medewerkers het verloop het grootst is in het eerste jaar. In veel gevallen heeft de medewerker zich dan verkeken op de zwaarte van de doelgroep. Wanneer medewerkers het eerste jaar doorkomen, willen ze vaak langer bij Bergse Bos blijven werken, zo geeft het management aan.

Van pedagogisch medewerkers hoort de inspectie terug dat zij Bergse Bos een leuke plek vinden om te werken en veel aandacht ervaren voor hen als medewerkers. Ook spreken zij van een goede cohesie op het terrein. Dit komt onder andere door het dagelijkse ochtendoverleg dat gehouden wordt met alle slaapdienstmedewerkers. Hierdoor leren medewerkers de jongeren op het terrein beter kennen en kunnen zij beter inspelen op situaties. Op de groepen zijn overdag altijd twee tot drie medewerkers aanwezig op een groep van zes jongeren. Door overlap van diensten en één op één begeleiding voor sommige jongeren ligt dit aantal vaak nog hoger.

"VBM zijn nauwelijks nodig, we lossen veel op door *out of the box* te denken. Er zijn relatief weinig conflicten. Dat we een hecht team zijn, straalt ook heel erg uit naar de groep. De teamsamenstelling is dus belangrijk bij de aanpak van te veel VBM. Het inzetten van veel invallers geeft onrust en werkt niet goed."
pedagogisch medewerker

Financiering

In het gesprek met het management hoort de inspectie dat de ervaringen met de financiering verschillen per regio en dat hier veel tijd in gaat zitten. De plaatsingsfunctionaris heeft daar een dagtaak aan. Volgens het management ontvangen zij een vergoeding op basis van bezetting en is die vergoeding passend. Wanneer zij echter een ophoging van het tarief wenselijk vinden, bijvoorbeeld voor de inzet van één op één begeleiding of therapie, dan verloopt dit heel moeizaam en is het ingewikkeld om dit zodanig te onderbouwen dat het gehonoreerd wordt. Het management geeft hierbij aan dat de plaatsers soms hele grote stappen bij een jongere verwacht in weinig tijd.

Bergse Bos onderzoekt momenteel de mogelijkheid om een tweede *my place* groep met perspectief biedende plekken te openen, waarvan de financiering vanuit de regio Zuid West moet komen.

Conclusie en verbeterpunten:

De inspectie concludeert dat Bergse Bos zich richt op het creëren van goede randvoorwaarden om jongeren passende zorg te bieden en het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen verder te verbeteren. De inspectie is met name positief over de kleine groepen, de samenwerking met de Bergse Veld school en het scholingsaanbod voor medewerkers van Bergse Bos en leraren van de school. De inspectie concludeert echter dat er, ondanks het brede scholingsaanbod, voortdurend aandacht nodig blijft voor de individuele deskundigheid van iedere (pedagogisch) medewerker. De inspectie concludeert daarnaast dat Bergse Bos hierbij ook afhankelijk is van externe factoren. De inspectie acht het dan ook van groot belang dat er snel duidelijkheid komt op het continuïteitsplan en het bovenregionaal plan van de regio Zuid West. Hierbij dient als uitgangspunt te gelden dat er kwalitatief en kwantitatief een toereikend en passend hulpaanbod is voor de complexe doelgroep die de JeugdzorgPlus bedient.

Bijlage: Verantwoording van het toezicht

De inspectie voerde het toezicht bij Horizon Jeugdzorg, locatie Bergse Bos uit op 7 november 2023. Om tot een gefundeerd oordeel te komen, gebruikte de inspectie voor het toezicht verschillende informatiebronnen. De informatie uit deze bronnen is met elkaar vergeleken en gewogen. Voor het toezicht zijn de volgende bronnen betrokken:

- Individuele gesprekken met vier jongeren.
- Telefonische gesprekken met vier ouders/verzorgers.
- Telefonische gesprekken met vier verwijzers.
- Gestructureerde interviews met:
 - Locatiemanager en afdelingshoofd JeugdzorgPlus groepen
 - Drie gedragswetenschappers, waaronder de gedragswetenschapper van school
 - Drie pedagogisch medewerkers, een leerkracht en een coach van de studio's
- De check van vier dossiers van jeugdigen, onder andere op de aanwezigheid van een signaleringsplan en registratie (mogelijke) inzet en toepassing vrijheidsbeperkende maatregelen. De inspectie zag de dossiers in van de jongeren waarmee zij heeft gesproken.
- Observaties van de afzondering/veilige kamer(s).
- Analyse van de volgende documenten:
 - Ingevulde vragenlijst m.b.t. opleiding en training medewerkers, toepassing en registratie van vrijheidsbeperkende maatregelen en crisisplaatsingen
 - Overzicht van de groepen (naam, groepsgrootte, doelgroep, beschikbare plaatsen en actuele bezetting)
 - Welkomstboekje 2.0
 - Implementatieplan huisregels
 - Verloop- en verzuimcijfers jan'23-sept'23

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk.

www.igj.nl